

تصویب کلیات لایحه تفکیک وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در کمیسیون اجتماعی

شنیده‌ها حاکی است که مجدداً لایحه تفکیک وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی به دو وزارتخانه مجزا، دوباره به جریان افتاده است. به گفته محمدرضا بادامچی، کمیسیون اجتماعی مجلس به این جمع‌بندی رسیده که وزارتخانه تعاون، کار و رفاه اجتماعی عریض و طویل است و کلیات تفکیک آن را تصویب کرده است. ظاهراً دولت نیز موافق تفکیک است و قرار است به‌زودی لایحه آن در صحن مطر ح می‌شود. حدود دو ماه پیش هم بحث تفکیک در مجلس مطرح شده بود، اما هم‌زمانی آن با استیضاح علی ربیعی، سکندار پیشین این وزارتخانه، باعث شد دولت، لایحه را پس بگیرد.

یکشنبه ● ۸ مهر ۱۳۹۷ ● شماره صد و هفتاد و یک

ا ب ح د ذ ر ز س ی ط ی ک

افزایش مستمری‌های بازنشستگان و اجرای قانون همسان‌سازی، و ارتقای خدمات درمانی بود.

صحیح و اقدامات اصلاحی است، می‌توان به‌گونه‌ای عمل کرد که تجسم عینی همه آن‌ها افزایش کمیت و کیفیت اشتغال و بهبود رفاه عمومی به‌ویژه برای جمعیت شاغل در حوزه‌های خارج از شمول قانون کار و تأمین اجتماعی باشد؟ گرچه اولویت‌ها در مقطع کنونی حول مسائل معیشتی و تقویت بنیه اقتصادی خانوار می‌چرخد و دولت نیز به درستی دریافته به دهک‌های درآمدی پایین مزایایی رفاهی بدهد، بازیگران مکمل ومسیرهای جایگزین نیز کم‌نیستند. یکی از این بازیگران مکمل، تأمین اجتماعی است که از قدیم پیوندی عمیق با بازار کار و نیروهای مولد داشته است. سازمانی که خودش در موقعیتی ویژه قرار دارد و نیازی مبرم به کشاندن شمار بیشتری از نیروهای در سن کار زیر چتر بیمه‌ای خود دارد. به نظر می‌رسد این واقعیت که سهم‌بری کارگاه‌های دارای کارکن مستقل در مناسبات کار رو به افزایش گذارده یا اکثر بنگاه‌ها نیز با صرف هزینه‌ای کم و پشتوانه محدود سرمایه‌ای و بهره‌اندک از امتیازهای قانونی وارد مدار فعالیت شده‌اند، برای تأمین اجتماعی هم فرصتی تازه باشد.

کما اینکه اگر راهبردهای بیمه‌ای چند ماه اخیر تأمین اجتماعی درباره اقشار و گروه‌های خارج از مدار اشتغال رسمی را نظاره کنیم، همین منطق را از رفتار آن می‌یابیم. منطق توجه به گروه‌های جامانده از قوانین حمایتی کار و تأمین اجتماعی که گویا قرار است جدی‌تر گرفته شود. هفته پیش تأمین اجتماعی برای پیک‌موتوری‌ها و قبل‌تر از آن نیز برای کسب‌وکارهای نوپا یا پیمانکاران امتیازها و امکان‌هایی برای برخورداری از مزایای بیمه‌ای فراهم کرد. حالا خبر آمده زنان خانه‌دار نیز می‌توانند در قالب بیمه حرف و مشاغل آزاد از امتیازهای بیمه‌ای تأمین اجتماعی برخوردار شوند. جمعیتی ۲/۵ میلیون نفری که طبق آمارها فعلاً ۱۳۶ هزار نفرشان زیر پوشش رفته‌اند، اما تأمین اجتماعی گفته با هدف کارآمدترکردن سیاست‌های حمایتی دولت، افزایش پوشش بیمه‌ای به گروه‌های هدف را دنبال می‌کند. گروه‌هایی به اصطلاح جامانده که از قضا بخش زیادی از آن‌ها طبق توضیحات بالا یا بی‌کارند یا آسیب‌پذیر یا فاقد توانایی مالی. به هر روی هرچه جلوتر می‌رویم نشانه‌های اثرگذار فشارهای تحریمی روشن‌تر و در مقابل هم نیاز به سیاست‌گذاری عالمانه و در عین حال محتاطانه با صراحت بیشتری گوشزد می‌شوند. گرچه نمی‌توان به درستی تاکتیک‌های حمایتی مداخله‌گرایانه سوبسیدمحور و متکی به ظرفیت منابع بانکی را تحلیل کرد، اما حساب بازکردن روی بازیگران مکمل و امید به تغییر موازنه متغیرهای اشتغال و بیکاری با فقر و توانمندی، راه میانبری پیش رویمان می‌گذارد. راهی که احتمال اثربخشی سیاست‌های حمایتی دولت را بالا می‌برد و از سوی دیگر نیز منابع مالی بیشتری را به این سازمان بیمه‌گر اجتماعی که چند صباحی است تعادل منابع و مصارفش به هم ریخته، تزریق می‌کند.

رسیدن به چشم‌انداز روشنی از توسعه و آرمان‌هایی که بسیاری از ملت‌ها در دلان‌های تاریخ، آن‌ها را می‌جویند مستلزم عبور از مرزهای کوتاه و بلند توسعه‌نیافتگی است. ورای این مرزهاست که آرمان، هدف یا خواسته پیشرفت و آسایش محقق می‌شود و این مسیر نیست مگر با پوشش همگانی و جهد و جدیت در پیگیری و داشتن استراتژی‌های فکر شده و آزمون‌پس داده. به طور حتم همگان معترفیم که داشتن کشوری آباد با شهروندانی مسئول در برابر محافظت از آرمان‌های مشترک، نیازمند برخورداری از سطح قابل‌قبولی از رفاه اجتماعی است که بسته به موقعیت‌های خاص، از کشوری به کشور دیگر تفاوت‌هایی دارد. زمانی که اولویت‌ها، همچنین مسیر معین باشد، جامه عمل پوشانند بر آن‌ها نیز آسان‌تر است. کشورهای زیادی را می‌توان سراغ گرفت که با اصول و شیوه‌هایی مشابهی‌احتی متفاوت، مسیر بسط و تعمیم عمومی شاخص‌های رفاه اجتماعی را طی کرده‌اند و امروز در زمره ممالک توسعه‌یافته به حساب می‌آیند. کشورهایی که با نرخ پایین بیکاری، اشتغال قابل‌اعتنا و مشارکت حداکثری در مسائل، توانسته‌اند مرزها و به عبارتی از همه تنگناها عبور کنند و برای شهروندان خود رضایت‌مندی و آرامش به‌ارمغان بیاورند. کشورمان نیز از جمله همین کشورهاست که گذشته از سابقه دیرین تمدنی و جایگاه رفیعی که در مسائلی مانند احترام به کرامت انسانی دارد، کوشش‌هایی تقریباً صدساله نیز برای بهبود سطح رفاه عمومی میان قشرها و طبقات مختلف فارغ از جنس و قوم و نژاد و زبان انجام داده است که در این رابطه سازمان تأمین اجتماعی با بیشترین پوشش بیمه‌ای متنوع‌ترین خدمات درمانی و بیمه‌ای نزد همگان زبان‌زد است. سازمانی خدمتگزار که بنا به آمارها حدود نیمی از جمعیت کشور به نوعی معیشت و حیات اقتصادی خود را در پیوند با آن تعریف کرده‌اند و قرار گرفتن زیر چتر آن را جزء اولویت‌های خود می‌دانند. اگر به میزان هزینه‌های این نهاد اجتماعی و اقتصادی ماهانه و سالانه در حوزه درمان و بازنشستگی توجه کنید، در آن صورت به جایگاه و موقعیت ممتاز تأمین اجتماعی در زنجیره ارکان خدمتگزار کشوری می‌برید. تأمین اجتماعی

پیش‌گفتار

زنان خانه‌دار جمعیتی بیش از ۲۲ میلیون نفر در کشور تشکیل می‌دهند، اما از نظر پوشش بیمه‌ای تنها ۰/۶ درصد آن‌ها از پوشش بیمه‌ای تأمین اجتماعی برخوردار هستند. در حقیقت این نوع بیمه از سال ۱۳۸۸ و به‌منظور حمایت از زنان خانه‌دار که تنها به‌امور منزل رسیدگی می‌کنند، اجرایی شد، اما با گذشت حدود ۹ سال از اجرایی‌شدن این طرح، تاکنون تعداد کمی زیر پوشش بیمه‌ای تأمین اجتماعی در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد قرار گرفته‌اند

هرگز به ایستا بودن و حفظ موقعیت خود قانع نبوده، بلکه همیشه با همکاری، همدلی و در فرایندهای تعاملی با شرکای کارگری و کارفرمایی و بازنشستگی، سازوکارهای خلاقانه و پویا را دنبال کرده و در هر موقعیتی ایده‌آل‌ترین امتیازها و مزایای بیمه‌ای و حمایتی را برای اقشار مختلف مردم طلب کرده است. در شرایط کنونی کشور که تحریم‌های ظالمانه ایالات متحده آمریکا بنیض اقتصاد ایران را هدف قرار داده و بسیاری از کسب‌وکارها در معرض مشکلات مالی و نقدینگی قرار گرفته و نیروهای مولدو کارگران نیز فشارهای زیادی را تحمل می‌کنند، تأمین اجتماعی وظیفه خود می‌داند که مطابق مسئولیت‌های ذاتی‌اش در کنار نیروهای مولد بایستد و حتی حمایت‌های خود را به گروه‌های بیشتری از مردم تسری دهد. این راهبرد تأمین اجتماعی در چندین ماه گذشته به‌صورت جدی‌تر از جانب ستاد مرکزی و واحدهای اجرایی در سراسر کشور پی گرفته شده و خوشبختانه بازتاب و نتیجه خوبی داشته است. هدف سازمان تأمین اجتماعی این است که زمینه‌ای را فراهم کند که گروه‌های بیشتری از مردم، آتیه زندگی خود را با تأمین اجتماعی پیوند بزنند و در مقابل به آن‌ها خدمات بیمه‌ای و درمانی مناسب، متنوع و در زمان لازم عرضه شود. در شرایط کنونی کشور که موقعیت کشور در زمینه اقتصادی چندان مناسب نیست و افراد در سن کار و فعالیت، نگرانی‌های معیشتی زیادی دارند، بدیهی است هرگونه ابتکار عمل تأمین اجتماعی در عرضه طرح‌های بیمه‌ای آسان‌گیرانه و با شرایط مناسب، اثرگذاری فراوانی در بهبود عملکردها دارد و نه تنها احتمال گرفتاری جامعه هدف با مقوله‌های فقر و نداری و تنگ‌دستی را کاهش می‌دهد، بلکه آسودگی و آرامش خاطر مضاعف را نیز در میان آن‌ها ایجاد می‌کند. ضمن اینکه باید تأکید شود طرح‌های جدید بیمه‌ای تأمین اجتماعی به نوعی یاریگر دولت در برنامه توزیع بسته‌های رفاهی و حمایتی میان اقشار و گروه‌های نیازمند نیز خواهد بود و درصد اثرگذاری آن را بالاتر خواهد برد. با همین رویکرد، تأمین اجتماعی از ماه‌های گذشته طرح‌های مختلفی برای دادن امکان استفاده از مزایای بیمه‌ای و درمانی به گروه‌های مختلف داده است. یکی از این اقشار زنان خانه‌دار هستند که مطابق آمارها بیش از ۸۰ درصد زنان ایرانی

کتابخانه

بیمه زنان خانه‌دار؛ گامی بلندتر از همیشه

را در بر می‌گیرد. این ظرفیت بالقوه تاکنون و به دلایل مختلفی از دسترسی به بیمه تأمین اجتماعی محروم بوده‌اند، اما واقعیت این است که اوضاع و احوال جدید، الزامات و اسباب و وسایل متناسب با آن می‌خواهد و این میسر نمی‌شود مگر با دوراندیشی و بهره‌گیری درست و اصولی از فرصت‌ها. بدین ترتیب سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر پیوندهای ناگسستگی که طی سال‌های طولانی به‌صورت جدی و پیگیرانه با فعالان عرصه کار و تولید دنبال کرده، هم‌اکنون وارد دوران جدید و متفاوتی از حیات خود هم شده است. بر اساس اطلاعات آماری، زنان خانه‌دار جمعیتی بیش از ۲۲ میلیون نفر در کشور را تشکیل می‌دهند، اما از نظر پوشش بیمه‌ای تنها ۰/۶ درصد آن‌ها از پوشش بیمه‌ای تأمین اجتماعی برخوردار هستند. در حقیقت این نوع بیمه از سال ۱۳۸۸ و به‌منظور حمایت از زنان خانه‌دار که تنها به‌امور منزل رسیدگی می‌کنند، اجرایی شد، اما با گذشت حدود ۹ سال از اجرایی‌شدن این طرح، تاکنون تعداد کمی زیر پوشش بیمه‌ای تأمین اجتماعی در قالب بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد قرار گرفته‌اند. اگرچه از چند سال گذشته اقداماتی به‌منظور اطلاع‌رسانی از جمله تهیه بروشور و مصاحبه در رسانه‌ها انجام شده، اما هنوز ظرفیت‌های مغفول مانده زیادی وجود دارد. شاید در میان این گروه، زنان خانه‌داری باشند که استطاعت مالی برای پرداخت حق بیمه نداشته باشند، اما قطعاً افراد زیادی نیز هستند که با وجود تمکن مالی نسبت به این نوع بیمه بی‌اطلاع هستند. بسترهای قانونی حمایت تأمین اجتماعی از زنان خانه‌دار هم‌اکنون فراهم شده و این فرصت را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد که نقش پاسدارانه و حمایتی خود در حفاظت از بنیان‌های مادی و معنوی خانواده‌ها را به نحو بهتری فراهم کنند. به همین منظور هیئت‌مدیره سازمان تأمین اجتماعی مصوبه جدید بیمه‌ای زنان خانه‌دار را به تصویب رسانده و جزئیات و شرایط و ضوابط آن نیز در بخش نامه ۶۶۴ امور فنی بیمه‌شدگان به واحدهای اجرایی سازمان تأمین اجتماعی در سراسر کشور ابلاغ شده است. بدین ترتیب زنان خانه‌دار حائز شرایط لازم، می‌توانند با انعقاد قرارداد و پرداخت حق بیمه‌های مقرر در زمره مشمولان مقررات بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد قرار بگیرند و

مدیرکل امور فنی بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی

امتیازهای جدید بیمه‌ای برای زنان خانه‌دار

تأمین اجتماعی قرار دارند، در صورتی که رابطه استخدامی خود با کارفرما را قطع کنند، می‌توانند مابقی بیمه‌پردازی خود را از طریق بیمه زنان خانه‌دار ادامه دهند. همچنین زنان خانه‌دار حائز شرایط لازم برای استفاده از مزایای درمانی رایگان تأمین اجتماعی باید حق سرانه درمان خود و افراد زیر تکفل خود را ماهانه به تأمین اجتماعی پرداخت کنند، اما اگر زن خانه‌داری زیر تکفل همسر خود باشد، برای استفاده از مزایای درمانی ملزم به پرداخت حق سرانه در مان نیست.

گزارش

آخرین تحولات سیاست‌های حمایتی دولت

حداقل بگیرها

بسته رفاهی می گیرند

در ماه‌های اخیر، افزایش نرخ ارز و بالارفتن قیمت کالاها و اقلام مصرفی منجر به کاهش شدید قدرت خرید و نصف‌شدن سبد اقلام مصرفی خانوارها در میان اقشار کم‌درآمد و دهک‌های پایین جامعه شده است. در چند هفته گذشته مسئولان دولت و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی طرح‌هایی برای جبران قدرت خرید از دست رفته و بهبود معیشت عمومی مطرح کرده‌اند و قرار است در قالب بسته‌های حمایتی به خانوارهای نیازمند و در معرض خطر، کمک‌هایی شود. درباره مددجویان زیر پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی بسته‌های معیشتی توزیع شده است، با وجود این دولت هنوز برنامه مشخصی برای حمایت از کارگران تدارک ندیده و طرفین منتظرند موضوع را در جلسه شورای عالی کار ادامه دهند. با اینکه از مدت‌ها پیش گفته شده بود دولت کوپن الکترونیک میان دهک‌های درآمدی توزیع می‌کند، سرپرست وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حاشیه جلسه هفته گذشته هیئت‌وزیران گفته فعلاً مشخص نیست حمایت‌ها در قالب کالا کارت است یا کوپن الکترونیک. انوشیروان محسنی‌بندی همچنین تأکید کرده حداقل حقوق بگیرها از جمله بازنشستگان و افراد زیر پوشش بهزیستی و کمیته امداد از بسته حمایت‌های اجتماعی دولت برخوردار می‌شوند. وی با بیان اینکه جامعه هدف بسته‌ها با غربالگری شناسایی می‌شوند افزود: «بازنشستگان تأمین اجتماعی که میانگین دریافتی‌شان یک و نیم میلیون و بازنشستگان کشوری میانگین دریافتی ۲ میلیون و صد هزار تومان از حمایت‌ها برخوردار می‌شوند.» بندی در پاسخ به این سوال که آیا بسته‌های حمایتی برای همه اقشار ضعیف یکسان است یا خیر، گفته کمک‌ها بر اساس بُعد خانوار تعیین می‌شود، و اکثر آن‌ نیز شامل اقلام خوراکی است. وی با رد احتمال افزایش حقوق کارگران، اظهار کرد: «فعلاً بنا نیست حقوق کارگران زیاد شود بلکه دولت برای این اقشار نیز بسته‌های رفاهی را دنبال کند و از این‌ طریق از آنان حمایت کند.» از خبرها می‌توان این‌طور برداشت کرد که دولت در حال بررسی و جمع‌بندی سناریوهای مختلف است و ظاهراً مسئولیت کار را به وزارت رفاه سپرده است. مسئولان این وزارتخانه نیز بر مبنای اطاعات سامانه‌های رفاهی که چندین سال است روی آن کار می‌کنند، دست به غربالگری و شناسایی خانوارهای نیازمند می‌زنند و برای این منظور نیز متوسط درآمد خانوار طی یک تا دو سال گذشته مبنای قرار می‌گیرد. با این حال هنوز مشخص نیست در غربالگری چه میزان درآمدی مبنای قرار می‌گیرد و آیا اعطای بسته‌ها بر اساس تفکیک خانوارها و ختلف‌فقر خواهد بود یا مبنای چیز دیگری است. بندی اما اطمینان داده ختلف‌فقر ملاک دولت نیست. او گفته، «خطی که دولت بر اساس آن، تصمیم می‌گیرد مشخص شده و اقشاری که پایین‌تر از آن خط باشند، مشمول حمایت‌های خاص می‌شوند.» در همین ارتباط یک مقام ارشد دولت در گفت‌وگو با خبرگزاری «فارس» جزئیات بسته معیشتی خانوار را تشریح کرده که ظاهراً بسته‌ها به خانوارهایی تعلق می‌گیرد که درآمد آن‌ها کمتر از سه میلیون تومان در ماه است. این مقام مسئول گفته است: «آخرین شیوه و راهکاری که بررسی شده این است که برای خانوارهایی که درآمد کمتر از سه میلیون تومان دارند فکری بکنیم. این خانوارها بر اساس اطلاعات برآورد شده ۹ تا ۱۰ میلیون خانوار هستند که با در نظر گرفتن بُعد خانوار (۳۲۲ نفر)، تعداد آن‌ها بالغ بر حدود ۳۰ میلیون نفر می‌شود. وی در مورد میزان پرداختی به خانوارها نیز می‌گوید: «به طور متوسط صد هزار تومان برای هر خانوار در مقاطع مختلف در نظر گرفته خواهد شد.» این مقام ارشد دولت با بیان اینکه کل اعتبار پیش‌بینی شده برای افزایش قدرت خرید اقشار ضعیف پنج تا شش هزار میلیارد تومان است، تصریح کرد: «پیش‌بینی این است که بتوان در قالب کارت خرید نقدی اقدام کرد و احتمالاً دو تا پنج بسته معیشتی در نظر بگیریم.»